

mivel először nem akadt olyan kórház, amely fölvette volna az örökké figyelmeztető, kellemetlen nőt. Majd ismét otthon élve, Svédországban megjelentette könyvét, és nyilvánosságra hozta a háború után Szibériában maradt több mint 150 000 hadifogoly nyomorúságos sorsát: éhezés, megfagyott testrészek, siralmas halál.

A nácik felfigyeltek az emberek által isteníttet, a képekönnyek szöke germán nőjére emlékeztető *Elsa Brändström*re, aki 1929-ben hozzáment *Robert Ulich* drezdai pedagógiaprofesszorhoz, és megszerezte a német állampolgárságot. Hitler személyesen kérte, hogy látogassa meg őt hivatalában. Elsa állítólag távirattal válaszolt, amelyben egyetlen szó állt: „Nem.”

Férjével kivándorolt Amerikába, ahol menekülteknek segített, kezeseket, lakást vagy munkát szerzett nekik. Mindketten világpolgárok voltak, elegük volt a

nácik gyengeelméjű fajelméletéből és a másként gondolkodókkal szembeni terrorjukból.

Hogy az emigránsoknak megszerezze az első munkalehetőséget, *Elsa Brändström* a massachusettsi Cambridge-ben – ahol férje vendégprofesszori állást kapott a Harvard Egyetemen – kávézóval egybekötött ajándékboltot nyitott, és pincérként meg konyhalányként tette hasznossá magát az üzletben. Amikor véget ért a II. világháború, ismét rögtön bevetette bevált tehetségét, és megszervezte az első élelmiszercsomagokat az éhező németeknek.

Negyvenkilenc évesen, 1948. március 4-én halt meg, rákban.

Christian Feldmann

Forrás: Kirche In, 2015/4

Önrendelkező női élet Nicaraguában

„Ma jobb életet élek. Ha korábban megszólított valaki, elfordultam. Most már nem szégyellem magam. Tanultam. Először írni olvasni. Aztán az elmúlt év decemberében még le is érettségiztem.” *Maria Isabell Muñoz* egyike a *Fundación entre Mujeres* (FEM: Nők egymás között Alapítvány) nőszervezet alapítóinak *Los Llanos*ban. Ez a kis falu, amely az *Esteli* nevű kisváros közelében található Nicaragua felföldjén, megváltozott 1995 azon napja óta, amelyen a nőszervezet elkezdett itt dolgozni.

„Kezdetben csak tizenketten voltunk. De egyre növekedtünk. Sok nő írástudatlan volt. A legtöbben erőszakot szenvedtek el. Az én falumban már több 300 nő tagja a szervezetnek. Szinte minden házban van olyan nő, aki valamilyen kapcsolatban áll a FEM-mel.” Amikor *Maria Isabell* szervezett nőkről beszél, akkor olyan nőkre gondol, akik saját parcellájukon folytatnak mezőgazdasági munkát, tanulókörökben pótolják elmaradt iskolai tanulmányaikat, mindent megtanulnak a biológiai földművelésről, egészségügyi kérdésekről cserélnek eszmét és tájékoznak jogaikról. A szervezet arra bátorítja őket, hogy szabjanak határokat, és kérdőjelezzék meg a rájuk osztott szerepképeket – ami elengedhetetlen egy olyan országban, mint Nicaragua, ahol a macsó szemlélet mindenütt jelen van. „Amikor az első találkozó után hazajöttem, tudtam, hogy problémák várnak rám. Más nőknél ha-

sonló volt a helyzet. A férfiak hozzáállása csak akkor változott meg, amikor fölismerték az előnyöket, amikor látták, hogy hozzájárulunk a családi jövedelemhez”, tájékoztat *Maria Isabell*.

„Hajnali négy óraker kelek föl, és tüzet rakok. Aztán a kukoricadarálóhoz megyek, és tortillákat készítek a család számára. Fél hétkor indulok a földekre”. *Maria Isabell* hétköznapijai változatlanul kemények, de a korábbiaktól eltérően ma önállóan dolgozik a maga kávéültetvényén. A FEM által kapott egy darab földet. „Negyven zsák volt a legutóbbi termés. Ez kevés. A rozsdagomba-fertőzés okozta. Az egészet újra kell telepíteni.” A megváltozott éghajlat is gondot okoz számára: egyre később, és ráadásul heves viharokkal érkezik az esős évszak. „Határozottan melegebb lett”, helyesel anyjának *Angeles Belmalin*. Az ifjú hölgy az erdőirtásokat tartja a szárazság egyik fő okának.

A 22 éves *Angeles Belmalin* okleveles mezőgazdasági szakértő, a *Fundación entre Mujeres* második nemzedékének tagja. A FEM ösztöndíjának köszönhetően tanulmányokat folytathatott, és az ökológiai gazdálkodásra szakosodott. Organikus komposzttal és mélyebb szántással végzett kísérleteivel máris sikereket ért el egy kisebb földdarabon. „Apám azt gondolta: Ebből sosem lesz semmi. Erősen csodálkozott, amikor később bemutattam neki a kukoricacsöveket.” Még ha nem lesz is

könnyű, a faluban látja a jövőjét: „Szeretném továbbadni tudásomat az asszonyoknak. Támogatni tudom őket abban, hogy még hatékonyabban működjenek együtt.” *Maria Isabell* figyelmesen hallgatja a lányát; tudja, hogy *Angeles Belmalin* része a FEM új fejezetének *Los Llanos*ban, ebben az egészen különleges nicaraguai faluban.

A *Fundación entre Mujeres* arra az átfogó jellegű kezdeményezésre épít, amely összekapcsolja a gazdasági változásokat és az oktatást. A cél az, hogy tartósan javítsanak a nők jövőjén azáltal, hogy földhöz, termelőeszközökhöz és bevételhez juttatják őket. Időközben a FEM már 17 faluban, kerekén 2000 nőhöz jutott el. Közülük 400-an nyolc szövetkezetbe szerveződtek. Kávét, zöldségeket, lekvárt és más termékeket állítanak elő helyi, nemzeti és nemzetközi piacokra, valamint saját szükségletükre.

Veronika Pernsteiner és *Anna Rosenberger*, a FEM-et támogató ausztriai Katolikus Nőmozgalom (*Katholische Frauenbewegung*) helyettes vezetői nemrég meglátogatták a FEM-hez tartozó nőket *Los Llanos*ban, és azt mondják: „Meggyőződhattünk arról, hogy adományaink nagyon sokat segítettek, és változtattak a helyzeten.”

További információk:
 www.teilen.at

Forrás: Kinche In, 2015/3